

KOMUNIKACIJSKA POLITIKA

Potreba po učinkoviti komunikaciji je pravno utemeljena z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah, ki vsem državljanom zagotavlja pravico, da so obveščeni o evropskih zadevah. Institucije EU so razvile več orodij in storitev, da bi ostale v stiku z javnostjo in jo obveščale. Evropska državljanska pobuda vse od svoje uvedbe leta 2012 državljanom omogoča, da se bolj neposredno vključujejo v pripravo nove zakonodaje in evropske zadeve.

PРАВNA PODLAGA

Komunikacijski politiki v Pogodbah ni posvečeno nobeno posebno poglavje ali člen, vendar ima Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, ki je z lizbonsko pogodbo postala zavezujoča, enak pravni status kot pogodbe EU. Listina določa skupen okvir, da lahko vse institucije EU pri komuniciranju s širšo javnostjo dosežke EU povežejo z njenimi temeljnimi vrednotami^[1]. To je določeno v njenem členu 11 (pravica do obveščanja in svobodnega izražanja ter svoboda in pluralnost medijev), členu 41 (pravica osebe, da se izreče pred sprejetjem posamičnega ukrepa, ki jo prizadene, in pravica osebe do dostopa do dokumentov, ki se nanjo nanašajo), členu 42 (pravica dostopa do dokumentov institucij EU) in členu 44 (pravica do peticije). Ker komunikacijska politika v Pogodbi o delovanju Evropske unije (PDEU) nima posebne pravne podlage, je za vsak ukrep na ravni EU potrebno sklicevanje na člen 352 PDEU^[2].

CILJI

EU je dolžna državljanu EU in druge zainteresirane strani obveščati o svojih odločitvah in dejavnostih. Institucije EU zaposlujejo strokovno osebje in imajo proračun, posebej namenjen zagotavljanju, da so informacije o EU državljanom zlahka dostopne v jeziku, ki ga razumejo. Komunikacijska orodja vključujejo spletne strani, uporabniške račune na družbenih medijih, prostore za obiskovalce, pisarne za stike in lokalne urade v vseh državah EU ter posebne storitve za medije. Če državljan ne morejo najti odgovorov na vprašanja prek teh kanalov, obstajajo tudi kontaktni centri (kot sta [Europe Direct](#) in [Ask EP](#)), kamor lahko državljan pišejo ali kličejo, da bi dobili odgovore na svoja vprašanja.

Z dostopom do jasnih informacij državljanu EU lažje uveljavljajo pravico do sodelovanja v demokratičnem življenju Unije, kjer naj bi se odločitve sprejemale kar najbolj odprto

[1] Glej [UL C 83, 30.3.2010, str. 389](#).

[2] Glej prečiščeno različico Pogodbe o delovanju Evropske unije ([UL C 115, 9.5.2008, str. 199](#))

in s čim večjo udeležbo državljanov ter ob upoštevanju načel pluralizma, sodelovanja, odprtosti in preglednosti.

Od leta 2005 je Komisija izdala številne dokumente o komunikacijski politiki. Ti kažejo na velik pomen te politike, ki temelji na treh načelih:

- posluh za javnost ter upoštevanje njenih stališč in pomislekov;
- pojasnjevanje vpliva politik Evropske unije na vsakdanje življenje državljanov;
- povezovanje z ljudmi na lokalni ravni prek njihovih priljubljenih medijev na nacionalni in lokalni ravni.

V času Junckerjeve Komisije je generalni direktorat Komisije za komuniciranje postal predsedniška služba z naslednjim splošnim ciljem: „Državljeni opažajo, da si EU prizadeva izboljšati njihovo življenje, in se vključujejo v njene dejavnosti. Menijo, da se njihovi pomisleki upoštevajo v evropskem procesu odločanja in poznajo svoje pravice v EU“.

V okviru priprav na evropske volitve maja 2019 so institucije EU začele izvajati posebno informacijsko kampanjo za obveščanje državljanov o poteku in pomenu volitev ter o tem, zakaj naj se jih udeležijo.

DOSEŽKI

A. Glavne pobude (izbor):

- program [Evropa za državljane](#) (glej tudi spodaj);
- partnerstvo za komuniciranje o Evropi (glej tudi spodaj);
- komuniciranje o Evropi prek interneta – vključevanje državljanov;
- Debating Europe (Razpravljanje o Evropi) – spletni forum, na katerem lahko ljudje posredujejo svoje pomisleke tistim, ki sprejemajo odločitve;
- preoblikovanje spletnega mesta Evropa v točko „vse na enem mestu“ za vse institucije EU in informacije o EU;
- komuniciranje o Evropi prek avdiovizualnih medijev, kot je Evropska radijska mreža (<http://www.euranet.eu>), in spodbujanje poročanja o zadevah EU na novih in obstoječih avdiovizualnih platformah;
- odprava vrzeli v komunikaciji med EU in njenimi državljani z učinkovitim sodelovanjem in partnerstvi.

B. Program Evropa za državljane

Potem ko je Evropski svet na zasedanjih v Tampereju (1999) in Nici (2000) pozval k bolj odprtemu dialogu s civilno družbo, je januarja 2004 začel izvajati prvi akcijski program Skupnosti za spodbujanje aktivnega evropskega državljanstva (Sklep Sveta 2004/100/ES). Ko je projekt ustave za Evropo spodletel, je bil program aktivnega državljanstva nadomeščen s programom Evropa za državljane, ki je bil vzpostavljen s Sklepom št. 1904/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta za obdobje 2007–2013, njegova

skupna finančna sredstva pa so znašala 215 milijonov EUR^[3]. Na podlagi priporočila, ki je sledilo vmesni oceni tega programa v letu 2010, je Komisija decembra 2011 uradno predlagala nadaljevanje programa Evropa za državljane – sicer v nekoliko spremenjeni obliki – v naslednjem večletnem finančnem okviru 2014–2020^[4]. Njegov poglavitni cilj je krepitev zgodovinskega spomina in zmožnosti državljanske udeležbe na ravni Unije^[5], novi program pa je Svet Evropske unije uradno sprejel 14. aprila 2014 (Uredba Sveta (EU) št. 390/2014)^[6]. Sredstva programa znašajo 185,5 milijona EUR, kar je manj v primerjavi s predhodnim programom in prvotnim predlogom Komisije. Program Evropa za državljane za obdobje 2014–2020 zagotavlja sredstva na dveh tematskih področjih: (1) evropski zgodovinski spomin, ki se osredotoča na zgodovinske temelje evropskega projekta, in (2) demokratično vključevanje in državljanska udeležba, ki je usmerjeno v krepitev razumevanja politik EU s strani državljanov in zlasti v zagotavljanje dejavne udeležbe civilne družbe pri oblikovanju evropske politike. Vmesna ocena programa Evropa za državljane 2014–2020 se osredotoča na njegovo splošno pozitivno vlogo pri spodbujanju državljanske udeležbe in demokratičnega delovanja^[7].

Komisija je 30. maja 2018 objavila predlog uredbe o uvedbi programa za pravice in vrednote (2021–2027). Sklop o delovanju in udeležbi državljanov nadomešča sedanji program Evropa za državljane, predlagani proračun zanj pa znaša 233 milijonov EUR. Evropski parlament in Svet sta 6. marca 2019 dosegla [začasni dogovor](#) o programu, ki ga morata zdaj uradno potrditi Parlament in Svet.

C. Partnerstvo za komuniciranje o Evropi

Leta 2009 so se Parlament, Svet in Komisija v skupni deklaraciji o partnerstvu za komuniciranje o Evropi^[8] (podpisani decembra 2008) prvič dogovorili o medinstitucionalnih prednostnih nalogah na področju komuniciranja. Izbrane štiri prednostne naloge so bile volitve v Evropski parlament, energija in podnebne spremembe, 20. obletnica demokratičnih sprememb v srednji in vzhodni Evropi ter ohranjanje rasti, delovnih mest in solidarnosti, zlasti v povezavi z evropskim letom ustvarjalnosti in inovacij. Cilj, naveden v dokumentu, je okrepiti usklajenost in sinergije med dejavnostmi, ki jih izvajajo različne institucije EU in države članice, da bi državljanom omogočili boljši dostop do in boljše razumevanje vpliva politik EU na evropski, nacionalni in lokalni ravni^[9].

D. Evropska državljanska pobuda

Z lizbonsko pogodbo je bila uvedena evropska državljanska pobuda, ki od 1. aprila 2012 državljanom Evropske unije zagotavlja večjo vlogo, saj imajo ti pravico Komisijo neposredno pozvati k predložitvi novih političnih pobud. Z njo naj bi evropska demokracija pridobila novo razsežnost, dopolnila naj bi sklop pravic, povezanih z državljanstvom Unije, in okrepila javne razprave o evropski politiki, kar bi pripomoglo k izgradnji pristnega evropskega javnega prostora. Upati je, da se bo z izvajanjem

---

[3] Glej [UL L 378, 27.12.2006, str. 32](#).

[4] Glej [COM\(2011\)0884](#).

[5] Prav tam, str. 3.

[6] Glej [UL L 115, 17.4.2014, str. 3](#).

[7] Glej [COM\(2018\)0170](#).

[8] Glej [COM\(2007\)0569](#).

[9] Prav tam, str. 4.

te pobude okrepila udeležba državljanov in organizirane civilne družbe v oblikovanju politik EU. Kot zahteva Pogodba, sta Parlament in Svet na predlog Evropske komisije leta 2011 sprejela uredbo, v kateri so določena pravila in postopki, ki veljajo za novi instrument^[10]. Evropska državljanska pobuda omogoča, da milijon državljanov iz vsaj četrtnine držav članic Komisijo pozove k predložitvi predlogov pravnih aktov na področjih, za katera je pristojna. Organizatorji državljanske pobude – državljanski odbor, ki ga sestavlja vsaj sedem državljanov EU, ki so rezidenti vsaj sedmih različnih držav članic – imajo eno leto časa, da zberejo vse potrebne izjave o podpori, katerih število morajo potrditi pristojni organi v zadevnih državah članicah^[11].

VLOGA EVROPSKEGA PARLAMENTA

Začetek veljavnosti lizbonske pogodbe je imel velik učinek na delo institucij EU, in sicer z večjim poudarkom na doseganju rezultatov v korist državljanov EU z enostavnejšim in bolj demokratičnim postopkom odločanja. Reformna pogodba je zlasti okrepila vlogo Parlamenta pri oblikovanju Evrope. Kot neposredno izvoljen zastopnik državljanov EU ima Evropski parlament jasno odgovornost, da obvešča o namenih Evrope ter izraža interese državljanov v Evropi in ravna v skladu z njimi.

Evropski parlament je hiša državljanov Evrope. V svojih poročilih je Parlament že večkrat predstavil podrobne predloge za izboljšanje odnosov med EU in njenimi državljani. Septembra 2010 je na primer sprejel resolucijo, v kateri je predlagal konkretne ukrepe za večje vključevanje državljanov EU v razprave o evropskih zadevah^[12]. V poročilu razmišlja, kako bi lahko s komuniciranjem začeli, spodbudili in razvijali razpravo o Evropi. Poudarja, da se bo „evropska javna sfera“ razprave razvila le, če bodo vlade, politične stranke, univerze, javne radiotelevizije in institucije EU bolje komunicirale z državljani.

Parlament na svoji strani objavlja informacije in dokumente v vseh 24 uradnih jezikih EU ter je močno prisoten na platformah socialnih medijev. Mediji so ključnega pomena za oblikovanje javnega mnenja. Parlament zagotavlja stvarne informacije, orodja in opremo, da mediji lahko poročajo o njegovih dejavnostih, poročanje medijev se spremlja, lažne informacije pa se ovržejo. Poleg tega lahko obiskovalci Parlamenta obišejo polkrožno dvorano (v Strasbourgu in Bruslju), [Parlamentarium](#) (center Parlamenta za obiskovalce) in [Hišo Evropske zgodovine](#) (oba sta v Bruslju). Parlament ima najmanj eno pisarno za stike v vsaki državi članici, nekatere imajo tudi center za obiskovalce. Pisarne za stike pomagajo državljanom razumeti, kaj je Evropski parlament, kaj dela in za kaj se zavzema, in sicer tako, da strateško sodelujejo z državljani, deležniki in mediji.

Trenutno državljani EU čutijo večjo pripadnost EU, kar je spodbudno po letih pogosto odkrite sovražnosti do EU, ki jo je povzročila zadnja finančna in politična kriza. Vseeno pa občutek pripadnosti niha, zato so potrebne ustrezne komunikacijske strategije in politike na ravni EU. Dejavna udeležba pri oblikovanju tovrstnih strategij in politik ni le

---

[10]Glej [UL L 65, 11.3.2011, str. 1](#).

[11]Za več informacij o evropski državljanski pobudi ter pregled pobud v teku in zaključenih pobud gl. <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/welcome>.

[12][UL C 308 E, 20.10.2011](#), str. 55.

ena od obveznosti Parlamenta do državljanov EU, ki jih dejansko zastopa, temveč je tudi v njegovem interesu.

Parlament je tako kot v prejšnjih letih državljanke obveščal o volitvah leta 2019 in njihovem pomenu za prihodnost Evrope. Institucionalna komunikacija je bila nepristranska in je dopolnjevala kampanje posameznih političnih strank in kandidatov. Ker je bila nestrankarska, se je osredotočila na dosežke Evropske unije in Evropskega parlamenta, in ne na to, kar bi bilo treba doseči. V okviru kampanje za volitve v Evropski parlament leta 2019 je bila vzpostavljena platforma <https://www.tokratgremvolit.eu> v 24 jezikih. Podprla je več kot 150 000 prostovoljcev v vseh državah članicah, ki so se zavezali, da si bodo prizadevali za večjo udeležbo na evropskih volitvah in h glasovanju spodbudili čim več ljudi. Poleg tega pisarne za stike Parlamenta v vseh državah članicah delujejo kot vozlišča za informacije, prilagojena lokalnim potrebam.

Katarzyna Anna Iskra
05/2019

